

Orígens catalans d'En Colom

Autor: Miquel Riera

Data de publicació: 23-05-2018

El darrer llibre sobre En Colom de l'historiador Jordi Bilbeny reivindica que fou un noble català nascut al 1414. Article d'en Miquel Riera al diari «Catalonia Today» del 6 de maig d'enguany traduït al català.

Cristòfor Colom, el descobridor d'Amèrica, era en realitat el noble català nascut a Barcelona Joan Colom Bertran, segons l'historiador d'Arenys, Jordi Bilbeny. Al seu darrer llibre sobre els orígens d'En Colom, publicat recentment per Libbooks, en Bilbeny, que ja havia identificat En Colom com a l'almirall Joan Colom Bertran, tracta ara la data de naixement de l'aristòcrata, soldat i navegant nascut a l'alta societat catalana. En Bilbeny estableix l'any del seu naixement com el 1414, que, evidentment, significaria que el seu descobriment de les Amèriques es va esdevenir quan tenia 78 anys i que va morir als 92 anys, al 1506.

El fet que aquesta cronologia pugui permetre que En Colom visiti Amèrica entre 1502 i 1504, als gairebé 90 anys d'edat, no és un problema per a en Bilbeny, que refereix al lector diverses fonts històriques que descrivien el descobridor en aquell moment com un "venerable" vell amb els cabells blancs que va passar el final de la seva vida gairebé postrat al llit a causa de les malalties que el van afectar i que, per exemple, havia de demanar al rei el permís de "viatjar en una llitera". De fet, En Colom es va comparar amb la figura del bíblic Abraham, que va morir amb més de 100 anys d'edat. L'escriptor també enumera una sèrie de persones que en aquell moment van viure fins a una edat molt avançada, incloent el filòsof català Ramon Llull.

En Bilbeny explica que, malgrat la creença actual que la gent en aquells dies vivia vides molt més curtes que les que vivim avui, hi ha moltes figures conegudes que, de fet, vivien fins a una edat avançada. A part de l'esmentat Ramon Llull (84), dóna els exemples del bisbe Joan Margarit (86), l'artista Michelangelo (89), el Papa Luna (95), el Papa Gregori IX (98) i Ramon Penyafort (100).

Llavors, com arriba en Bilbeny a les seves conclusions? L'escriptor és conegut per la seva recerca del gran navegant i fins ara ha produït nou treballs en diversos formats sobre diferents aspectes de la vida de l'almirall. Si, de fet, era el català Joan Colom i Bertan, al 1419 es menciona al testament del seu avi com a Joanet. També hi ha referències dels seus registres al mar que proporcionen dates específiques, com referències relacionades amb litigis legals amb la Corona i l'Almirallat, i com els plets després de la seva mort.

La teoria catalana té, per descomptat, competència, i en Bilbeny ha tractat això en el seu treball anterior. El candidat més fort és un italià, el comerciant de llanes genovés Cristoforo Colombo. No obstant això, per en Bilbeny sembla poc probable que un home sense educació, fons militar o naval i, sobretot, mancat de llinatge aristocràtic, pugui acostar-se al perfil d'un home que tenia accés a la cort i era un oficial naval respectat. La cronologia tampoc no s'hi adiu, perquè l'historiador presenta En Colom Bertran lluitant a la guerra civil catalana al costat de Renat d'Anjou, rei dels catalans, quan els documents italians el mostren com a teixidor amb el seu pare.

Per a en Bilbeny, l'últim clau del taüt de l'assumpte d'En Colom rau en el fet que els detalls de la seva vida enregistrats anteriorment només coincidien amb la vida i les gestes del gran home perquè estaven "forçosament alterats" per fer possible una història impossible.

Miquel Riera

<http://www.cataloniatoday.cat/article/1385090-columbus-catalan-origins.html>